

Uznávanie a výkon rozhodnutí v EÚ

(trestných sankcií)

Úvod do problematiky

Alica Kováčová PhD.
riaditeľka medzinárodného odboru
G P S R

A faint, stylized illustration of Lady Justice, the personification of justice, is visible in the background. She is depicted as a woman wearing a blindfold, holding a pair of scales in her right hand and a sword in her left hand. The illustration is rendered in a light, sketchy style.

Úvod do problematiky

- Pred platnosťou Lisabonskej zmluvy :
 - Zachovanie suverenity čl v oblasti JHA (členské štáty (ČŠ) sú prístupnejšie vzdať sa suverenity v ekonomickej oblasti)
 - III – pilier (čl. 34 ods. 2 Zmluvy o európskej Únii)
 - Spoločné pozície
 - Rámcové rozhodnutia
 - Rozhodnutia
 - Dohovory

A faint, stylized illustration of Lady Justice, the personification of the law, is visible in the background. She is depicted as a woman wearing a blindfold, holding a pair of scales in her right hand and a sword in her left hand. The illustration is rendered in a light, golden-brown color against the blue background.

Rámcové rozhodnutia

- (čl. 34 ods. 2 písm. b) ZEÚ):
 - **oblasť 3. piliera**
 - **na účely zblížovania právnych predpisov členských štátov**
 - **záväzné pre členské štáty pokiaľ ide o výsledok**
 - **voľba foriem a prostriedkov – národné orgány**
 - **nemajú priamy účinok (za žiadnych okolností nemožno aplikovať priamo)**
 - **podliehajú preskúmvaniu Súdnym dvorom (čl. 35 ZEÚ)**

Výklad rámcových rozhodnutí

- *Preambula (úvod)*
 - důvody úpravy
 - všeobecné pravidlá výkladu úpravy
- **Súdny dvor EÚ**

Transpozícia/implementácia nástrojov EÚ v SR

- **Priame zapracovanie do Trestných kódexov**
 - TZ – modifikácia znenia konkrétnych ustanovení (RR 2002/475/SVV,RR 2002/629/SVV...)
 - TP – modifikácia procesných postupov (RR 2001/220/SVV)
- **Priame zapracovanie do iných zákonov**
 - **Zákon číslo 330/2007 Z. z. o registri trestov**
 - Zapracované Rozhodnutie Rady 2005/876/SVV o výmene informácií z registra trestov
- **Zákony „lex specialis“**
 - *zákon číslo 650/2005 Z. z. o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii ,*
 - *zákon číslo 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze*
 - *d'alsie zákony o uznávaní a výkone rozhodnutí:*
 - *Trestná sankcia spojená s odňatím slobody (zák. č. 549/2011 Z. z.)*
 - *Trestná sankcia nespojená s odňatím slobody (zák. č. 533/2011 Z. z.)*
 - *Peňažná sankcia (zák. č. 183/2011 Z. z.)*

Zákony „lex specialis“

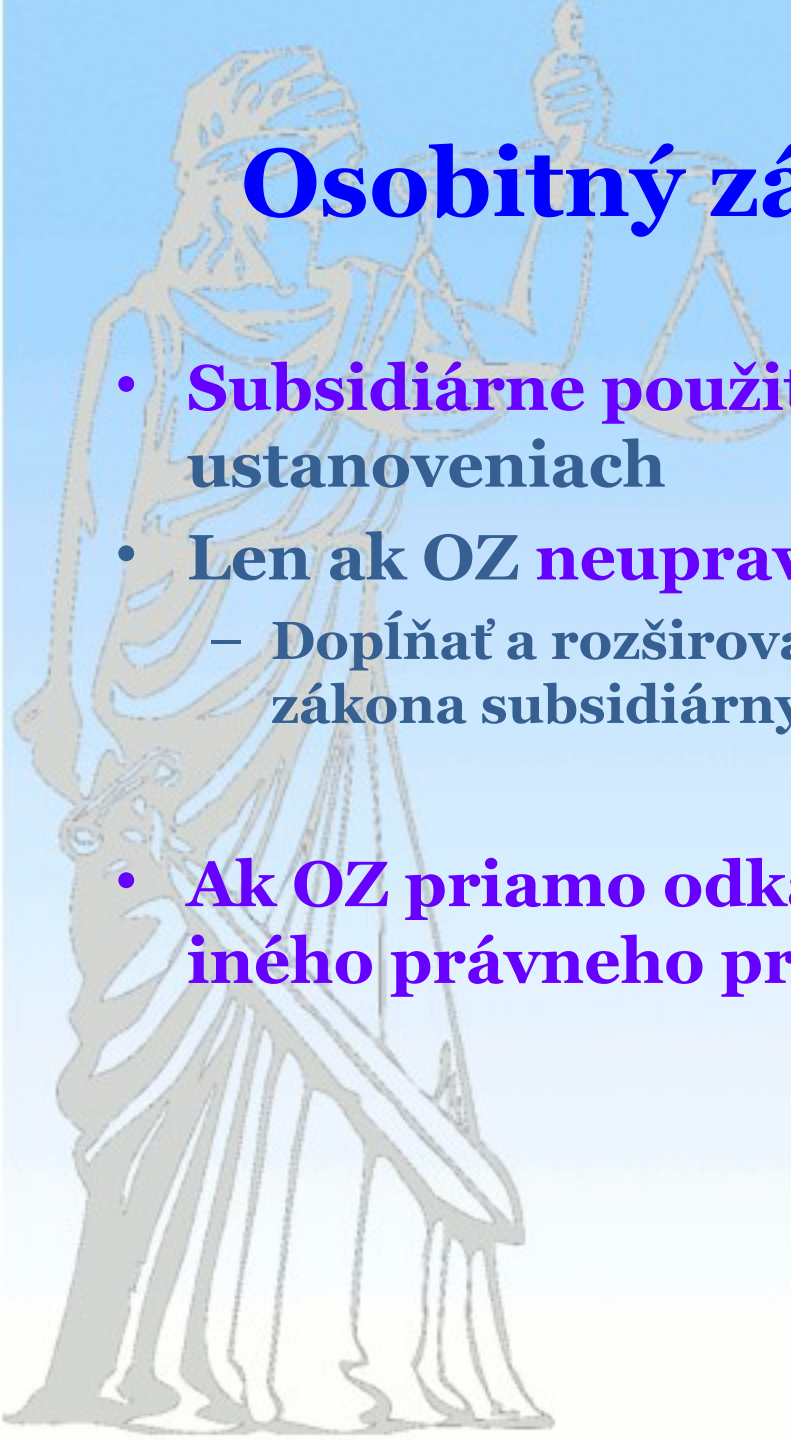
- ***zákon číslo 650/2005 Z. z. o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii***
- ***zákon číslo 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze***
- ***Zákon o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v EÚ (zák. č. 549/2011 Z. z.)***
- ***Zákon o uznávaní a výkone rozhodnutí o peňažnej sankcii v EÚ (zák. č. 183/2011 Z. z.)***
- ***Zákon o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia nespojená s odňatím slobody alebo probačné opatrenie na účely dohľadu v EÚ (zák. č. 533/2011 Z. z.)***

Výklad transpozičných noriem (osobitných zákonov)

- **Povinnosť** vnútroštátneho sudcu **odvolávať sa na obsah** rámcového rozhodnutia pri výklade relevantných ustanovení vnútroštátneho práva **zásada konformného výkladu**
- Pri uplatňovaní vnútroštátneho práva ho má vnútroštátny súd vykladať v rámci možností vo svetle znenia a účelu rámcového rozhodnutia tak, aby sa dosiahol cieľ, ktorý toto rozhodnutie sleduje,
- **zásada konformného** výkladu **nemôže** slúžiť ako základ pre výklad **contra legem** vnútroštátneho práva. vnútroštátny súd zohľadňuje vnútroštátne právo ako celok (veci C-105/03, Maria PUPINO)

Osobitný zákon – použitie TP

- **Subsidiárne použitie TP** upravené v úvodných ustanoveniach
- **Len ak OZ neupravuje príslušný inštitút**
 - Dopĺňať a rozširovať aplikáciu inštitútov osobitného zákona subsidiárnym použitím TP nie je dovolené
- **Ak OZ priamo odkazuje na použitie TP, alebo iného právneho predpisu**

Lisabonská zmluva

- podpísaná najvyššími predstaviteľmi členských štátov EU 13. decembra 2007
- štandardná medzinárodná zmluva
- Mení a dopĺňa zakladajúce zmluvy
 - Zmluvu o Európskej únii
 - Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva
- **komunitarizácia – zrušenie systému III – pilierov**
 - Poznámka : (oznámenie MZV SR č. 486/2009 Z. z. o uzavretí Lisabonskej zmluvy, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o Európskej únii a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva).

PRÁVNE AKTY ÚNIE

- **Nariadenia**
- **Smernice**
- **Rozhodnutia**
- **Odporúčania**
- **Stanoviská**

A stylized illustration of Lady Justice, the personification of the law. She is depicted as a woman wearing a blindfold, holding a pair of scales in her right hand and a sword in her left. The illustration is rendered in a light blue and white color scheme against a light blue background.

NARIADENIA

čl. 288 ods. 2 ZFEÚ

- Nariadenie - platnosť a účinnosť dňom, ktorý je v ňom uvedený (alebo 20. deň od zverejnenia nariadenia v ÚV EÚ)
- ***Všeobecne záväzný normatívny akt účinkami podobný slovenskému zákonu, ktorý automaticky odo dňa svojej účinnosti zakladá práva a povinnosti pre všetky subjekty práva v ČŠ EÚ bez ohľadu na to, či ide o samotné členské štáty alebo fyzické či právnické osoby.***

NARIADENIA

čl. 288 ods. 2 ZFEÚ

- **Všeobecná záväznosť/pôsobnosť**
vzťahuje sa na neurčitý okruh osôb, t.j. vyvoláva účinky *ergo omnes*, čím sa odlišuje od rozhodnutia. Je záväzná pre inštitúcie Únie, členské štáty, ale aj fyzické a právnické osoby ČŠ.
- Nevzťahuje sa na konkrétne vymedzených, ohraničených alebo identifikovateľných adresátov, ale na kategórie subjektov určené všeobecným a abstraktným spôsobom

A stylized illustration of Lady Justice, the personification of justice, wearing a blindfold and holding a scale of justice in her right hand and a sword in her left. The illustration is rendered in a light blue color against a darker blue background.

NARIADENIA

čl. 288 ods. 2 ZFEÚ

- **Závaznosť nariadenia v celistvosti, vo všetkých častiach**
- Určuje výsledok, ktorý sa ma dosiahnuť a zároveň predpokladá prostriedky, ktoré je potrebné použiť na dosiahnutie stanoveného výsledku. Je teda záväzná vo všetkých svojich častiach, vrátane prípadných príloh, ktoré sú súčasťou nariadenia.
- Členský štát ho nemôže aplikovať iba čiastočne, alebo selektívnym spôsobom.

A stylized illustration of Lady Justice, the personification of the law. She is depicted as a woman wearing a blindfold, holding a pair of scales in her right hand and a sword in her left. The illustration is rendered in a light blue and white color scheme against a light blue background.

NARIADENIA

čl. 288 ods. 2 ZFEÚ

- **Priama aplikovateľnosť nariadenia vo všetkých členských štátoch**
- Je priamym prameňom práv a povinností všetkých fyzických a právnických osôb EÚ a musí byť aplikované jednotne vo všetkých ČŠ EÚ a musí na celom území vyvolávať rovnaké právne účinky
- Vnútroštátne orgány sa musia zdržať prijatia akéhokoľvek opatrenia, ktoré by bolo v rozpore s nariadením

A stylized illustration of Lady Justice, the personification of the law. She is depicted as a woman wearing a blindfold, holding a pair of scales in her right hand and a sword in her left. The illustration is rendered in a light blue and white color scheme against a light blue background.

NARIADENIA

čl. 288 ods. 2 ZFEÚ

- **Implementácia nariadení**
- Prispôsobenie ustanovení vnútroštátneho práva tak, aby boli v súlade s úniovým nariadením, ktoré sa vyznačuje prednosťou pred právnymi poriadkami členských štátov. Implementácia môže zahŕňať aj jeho vykonanie členským štátom, pokiaľ na to samotné nariadenie splnomocňuje.

A stylized illustration of Lady Justice, the personification of the law. She is depicted as a woman wearing a blindfold, holding a pair of scales in her right hand and a sword in her left. The illustration is rendered in a light blue and white color scheme against a light blue background.

NARIADENIA

- Je vylúčené viazanie platnosti nariadenia na jeho implementáciu do vnútroštátneho práva
- ESD vyslovil, že akákoľvek implementácia nariadenia do vnútroštátneho právneho poriadku národnou legislatívou, ktorá ho obmedzuje, pozmeňuje alebo oslabuje, je **porušením zmluvy**
- To však nevylučuje, aby členský štát upravil ďalšie otázky, ktoré súvisia s nariadením a nariadenie ich priamo nerieši (dôležité je, aby sa nepozmenili alebo neoslabil účinky nariadenia)

NARIADENIA

- **Aplikácia práva Únie a slovenský právny poriadok**
- SR môže prijímať predpisy na vykonanie nariadení iba v prípade, ak ju na to nariadenie **výslovne** splnomocňuje a len v jeho medziach
- Vykonanie nariadenia sa v SR môže uskutočniť prostredníctvom **zákona** národnej rady alebo prostredníctvom **aproximačného nariadenia vlády** (zákon č. 19/2002 Z. z. ktorým sa stanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády SR)

A stylized illustration of Lady Justice, the personification of the law. She is depicted as a woman wearing a blindfold, holding a pair of scales in her right hand and a sword in her left. The illustration is rendered in a light blue and white color scheme against a light blue background.

SMERNICE

čl. 288 ods. 3 ZFEÚ

- **záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód sa ponecháva na vnútroštátne orgány členského štátu**
- **Záväznosť cieľa smernice pre členský štát**
- **Voľná úvaha ČŠ pri výbere foriem a prostriedkov na dosiahnutie cieľa**

SMERNICE

čl. 288 ods. 3 ZFEÚ

Transpozícia - povinnosť

- 1. Transponovať do všeobecne záväzných noriem**
- 2. V predpísanej transpozičnej lehote**
- 3. Neohroziť cieľ smernice počas plynutia transpozičnej lehoty**
- 4. Požiadavka právnej istoty na transpozíciu smernice jasnosť a určitosť**
- 5. Vnútroštátny odkaz na transponovanú smernicu**

SMERNICE

čl. 288 ods. 3 ZFEÚ

Smernica vs. Nariadenie

- Smernica nemá všeobecnú záväznosť ako nariadenie, pretože je adresovaná iba členským štátom a nie všetkým fyzickým a právnickým osobám.
- Rozdiely sa znižujú
- Judikatúra SD priznala smerniciam **za určitých podmienok** priamy účinok
- Smernice sa už neobmedzujú len na stanovenie sledovaného cieľa, ale detailne upravujú aj predmet ich pôsobnosti

SMERNICE čl. 288 ods. 3 ZFEÚ

Doktrína priameho účinku

Smernice budú mať podobný účinok, aký majú nariadenia v prípade, že **štát neimplementoval smernicu** v určenom čase alebo ustanoveným spôsobom a pritom sú **splnené podmienky na priznanie priameho účinku**.

- aplikovať ako „ultima ratio“

Priamy účinok smerníc

Kumulatívne podmienky

- uplynula transpozičná lehota
- nie je správne transponovaná
- ustanovenie smernice zakladajúce právo pre jednotlivca alebo povinnosť pre ČŠ je dostatočne **jasné, presné/určité a nepodmienené** (nevzbudzuje pochybnosti o obsahu a rozsahu práv al. povinnosti)
- priama aplikácia **nemá za následok** uloženie povinnosti fyzickej al. právnickej osobe, al. **založenie resp. sprísnenie trestnej zodpovednosti**

Priamy účinok smerníc

- **Možnosti kompenzácie:**
 - 1. Žiadať, aby súdny al. správny orgán použil nepriamy účinok práva Únie, t.j. interpretoval vnútroštátne ustanovenia eurokonformným spôsobom, v súlade so smernicou**
 - 2. Žiadať, aby súdny al. správny orgán neaplikoval vnútroštátne ustanovenia, ktoré sú v rozpore so smernicou**
 - 3. Môžu žalovať členský štát o náhradu škody, ktorú spôsobil porušením práva Únie**

Aplikácia smernice v praxi SR

- Pokiaľ sa účastník konania odvoláva na ustanovenia smernice vnútroštátny orgán musí v prvom rade **posúdiť zhodu** vnútroštátneho ustanovenia s ustanoveniami smernice, aby zistil, či bola smernica **transponovaná správne** a či je namieste použiť nepriamy alebo priamy účinok smernice.
- Vnútroštátny súd môže posúdiť súlad vnútroštátnych ustanovení s ustanoveniami smernice *ex officio* aj vtedy, ak to účastník konania nenamieta
- Povinnosť súdu aplikovať únieové právo *ex officio* vs zásada *non ultra petita*

Transpozícia práva EÚ do slovenského právneho poriadku

- SR môže prebrať smernicu EÚ **iba prostredníctvom všeobecne záväzného predpisu**
- ustanovenia smernice musia byť transponované do vnútroštátneho právneho poriadku s jednoznačnou záväznou právnou silou , s presnosťou a jasnosťou požadovanou na účely splnenia požiadavky právnej istoty
- odkazy na smernice, ktoré boli prebraté do zákona alebo aproximačného nariadenia sa uvádzajú v prílohe týchto predpisov „*Zoznam preberaných právnych aktov ...*“

Otázky?

- **Ďakujem za pozornosť !**